

Udruga Hrvatski domobran Novi Marof

Doprinos očuvanju uspomene na prešućene hrvatske žrtve

U petak 14. studenoga 2008. godine održana je Izvještajna skupština Udruge ratnih veterana „Hrvatski domobran“, ogranka Novi Marof. Skupština je održana u prostorijama restorana „Marof“ u Novom Marofu, Varaždinska 104, preko puta željezničke stanice. Na početku rada okupljene članove udruge koji žive na području općina južnog dijela Varaždinske županije, odnosno općina Ljubešćica, Visoko, Breznica, Breznički Huma i samog Novog Marofa, gdje je i sjedište ogranka i brojne goste pozdravio je Marko Šarc, predsjednik ogranka novomarofske Udruge ratnih veterana „Hrvatski domobran“.

Izvješće o radu ogranka podnio je Ivan Štefec, dopredsjednik Udruge, a u svom izlaganju je između ostalog rekao: Naš Ogranak Udruge ratnih veterana „Hrvatski domobran“ Novi Marof, osnovan je 2001. god. kako bi se približili, odnosno bili bliže članstvu. Danas brojimo 160 članova, što sudionika II. svj. rata, udovica, djece i unučadi članova, učesnika Domovinskog rata i ostalih. Ispunjavamo sve uvjete za normalan rad i djelovanje od kadrovskih do materijalnih, prostor i sredstva zahvaljujući Gradu Novom Marofu i općinama: Breznica, Breznički Hum, Ljubešćica i Visoko, te brojnim poduzetnicima i drugim tijelima kao što su: Trgonom, KnaufInsulaton d.o.o., Cedrus Novo, Jeklotehna-ting, Comet, Remeks, Crveni križ, DVD Novi Marof, Radio postaja Novi Marof.

Odavanje počasti stradalim i poginulim hrvatskim vojnicima

Osnovna briga i djelovanja su nam sudionici II svj. rata, udovica učesnika II svj. rata. Bolesne članove posjećujemo u bolnicama i u njihovim kućama uz prigodne poklone, posebno za Božić i Novu godinu. Organiziramo komemoracije - mise u Donjem Makojišću kod zaseoka Matušini, u Moždencu, posjećujemo spomen obilježja i grobišta širom Hrvatske, Slovenije i Austrije. Posjećujemo Radoboj, Macelj, Vukovar, Našice - Crni potok, Jazovku, Varaždin, Koprivnicu, Križevce, Sv. Ivan Zelinu, Zlatar, Var. Toplice-Leskovec, Tezno - Maribor i Bleiburg s jednim autobusom u prosincu na godišnjicu smrti prvog predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana, posjetimo njegov grob na Mirogoju, te Sv. misu u Zagrebu. Dana 5. prosinca naša delegacija sudjeluje na Misi i komemoraciji prosinačkim žrtvama iz 1918. God. u Zagrebu. Prošle 2007. god. prisustvovali smo na komemoraciji i misi na Udbini gdje se gradi Crkva Hrvatskih mučenika. Sa Ogrankom Varaždin, zajedno smo hodočastili u Škabrnju i Našice prošle godine, dok srno sami organizirali putovanje u Našice - Crni potok u ovoj godini. Naši predstavnici učestvovali su na komemoraciji-misi za žrtve koje su pale na Ruskom frontu. Prošle 2007. godine formirana je Koordinacija Ogranaka. „Hrvatski domobran“ sa Sjeverozapadnu Hrvatsku, Koprivnica, Križevci, Novi Marof, Sveti Ivan Zelina, Varaždin, Varaždinske Toplice i Zlatar.

Koordinacija aktivno radi i preporuča rješavanje određenih problema: poboljšavanje socijalne skrbi za članstvo, procesuiranje ratnih i poratnih zločina a posebno u ovoj Jubilarnoj godini, kada slavimo osnivanje 140-te obljetnica formiranja "Hrvatskog domobrana", da se na najsvečaniji način obilježi i da se nastavi ova divna i slavna uspomena, da mladi naraštaji znaju za slavne svoje pretke. Posebno je za to zaslužan ban Josip Jelačić, osnivač „Hrvatskog domobrana" 1868. godine.

Imamo uspješnu suradnju i sa susjednim ograncima, Križevci, Koprivnica, Sv. I. Zelina, Varaždin, Var. Toplice i Zlatar. Mi posjećujemo njih, a oni nam uzvraćaju, posjećujemo spomen, obilježja, komemoracije, posvećenje spomenika, mise, a da ne spomenemo druženja,

koja su jako ugodna, tako moramo nastaviti za dobrobit Hrvatskog naroda. Vrlo dobro surađujemo sa našom Središnjicom u Zagrebu. Sa svećenstvom: svećenicima i redovnicima imamo dobru suradnju uvijek su nam na raspolaganju kada trebamo sa posvećenja spomen obilježja, komemoracije i mise, hvala im.

Poziv na proslavu 140- godišnjice Hrvatskog domobranstva

Draga gospodo! Kao što sam već spomenuo, prvenstveno za one koji to možda ne znaju, odmah na početku ove Izvještajne skupštine, moram istaci važnu činjenicu, a to je da ove 2008. godine slavimo 140-tu obljetnicu od formiranja Hrvatskog domobranstva, toga stupa. Hrvatske vojske odnosno hrvatske obrane, koju su te davne 1868. godine osnovali hrvatski sinovi, hrvatska inteligencija na čelu sa hrvatskim Banom Josipom Jelačićem, najistaknutijim tadašnjim državljaninom i vojskovođom. Dakle, Hrvatsko domobranstvo nije proizašlo iz Drugog svjetskog rata, već daleko prije, jer su tadašnji hrvatski političari ocijenili, da je nužno potrebno osnovati Hrvatsko domobranstvo kako bi se ojačala obrana hrvatskih teritorija na ovim prostorima koji su na žalost od uvijek bili na vjetrometini zbivanja i stalnom okupacijom od inozemnih vojnih sila. To nije ni čudo, jer se Hrvatska nalazi na važnim geografskim i strateškim položajima i uvijek zanimljivim stranim osvajačima, od Mlečana, Turaka, Tatara, Talijana do Nijemaca, Mađara i na kraju srpskih osvajača odnosno četnika. U preambuli Zakona o obrani Republike Hrvatske koji je donesen za ove samostalne i neovisne države Republike Hrvatske, stoji zapisano da je Hrvatsko domobranstvo, preteča oružanih snaga današnje Države Republike Hrvatske šteta sto se na nivou Države dakle državnih tijela Republike Hrvatske, zvanično ne obilježava ovaj značajni povijesni datum za Hrvatski narod i Hrvatsku opstojnost. Inicijativa za obilježavanje ove godišnjice, upućena je od strane ove Udruge. Inače, dana 19. 04. 2008. godine, na Hrvatskoj televiziji bila je emitirana dokumentarna emisija posvećena Hrvatskom domobranstvu i hrvatskim vojnicima, a ta emisija bila je posvećena posebno i legendarnom hrvatskom vojskovođi feldmaršalu Svetozaru Borojeviću, hrvatskom generalu, koji je čitav svoj život posvetio zaštiti hrvatstva u I svjetskom ratu.

Spomenik mu je postavila Austrija na centralnom groblju u središtu Beča, glavnog grada na mjestu gdje su inače pokopani velikani značajni za povijest Austrije. Dobro se toga podsjetiti bar na 140-tu godišnjicu obilježavanja hrvatskog domobranstva. Udruga ratnih veterane "Hrvatski domobran" osnovana je s važnim ciljem, održavanje i njegovanje trajne uspomene na generacije i generacije hrvatskih, vojnika i civila, koji su kroz minula stoljeća ginuli i borili se za hrvatsku neovisnost i za samostalnu Hrvatsku državu Republiku Hrvatsku, koju su konačno u 90-tim godinama, prošlog stoljeća, uspjeli izborili naši sinovi na čelu sa dr. Franjom Tuđmanom, Prvim hrvatskim predsjednikom izabranim na prvim demokratskim i slobodnim izborima. Članovi Ogranaka Novi Marof, svake godine na godišnjicu smrti u mjesecu prosincu, odaju počast svom predsjedniku posjećujući njegov grob na Mirogoju i na dan davanja počasti, hodočastimo na jedno od svetišta - Crkvu gdje se služi misa za sve poginule i nestale hrvatske vojnike i civile koji su ginuli kroz stoljeća, boreći se za Hrvatsku državu, te za predsjednika dr. Franju Tuđmana.

Na području Grada Novi Marof nalazi se osam grobišta

Osim ovog hodočašća, ovaj ogranak je do sada svake godine organizirao hodočašće svojih članova na veliko stratište Hrvata na Bleiburg mjeseca svibnja, te na spomen, obilježje na groblju Dobrava kod Maribora, gdje su sahranjene kosti Hrvata pogubljenih u Mariboru i okolici po završetku II svjetskog rata. Kostu su pronađene sasvim slučajno na bivšim

rovovima, kada su Slovenci gradili auto ceste na tom području. Koliko ima neobilježenih masovnih grobišta po Hrvatskoj i drugim državama na tlu bivše države?

Tko će i kada za sve zločine počinjene na ovim prostorima po završetku II. svjetskog rata odgovarati? Na žalost, nitko. Na žalost, i na području Grada Novog Marofa imamo više masovnih grobišta, koja su locirane, ali posmrtni ostaci, nisu dirani. Ogranak Novi Marof kao ni Grad Novi Marof, nema novca, za ekshumacije i identifikacije žrtava, a to vjerojatno više ne bi ni dalo rezultata zbog velikog proteka vremena. U međuvremenu su poumirali i mnogi potomci žrtava koje su na ovim našim predjelima na najokrutniji način, skončali svoje mlade živote. Tako nam na žalost ostaje samo mogućnost obilježavati ove masovna grobnice, njih čak 4 - na lokaciji Moždeneć-Sudovec, dvije na lokaciji Paka, jedno u okviru Bolnice u Novom Marofu, te jedno u šumi zvanj „Tisavec“ u Podevčevu.

Inače, zbog naših gostiju, moram istaći, da je u vrijeme dok su se locirala masovna grobišta, bilo još živih nekoliko svjedoka, koji su iz predaje saznali, da su baš na našem području, okrutno ubijeni Hrvati iz područja Dubrovnika, Splita, Crikvenice, Like, Podravine i Slavonije. Bilo je dosta mladih intelektualaca. Član Ogranka iz Varaždinskih Toplica gospodin Đuro Fošnjarić zna da su pak u masovne grobnice u predjelu Paka bili dovezeni i neki vojnici i civili iz područja Varaždinskih Toplica i okolice.

Valja i ovom prilikom istaknuti da nam kako na izgradnji tako i na obilježavanju spomen obilježja, uvijek financijski i na drugi način pomaže Gradsko Poglavarstvo Grada Novog Marofa i njene stručne službe, te poduzetnici-vlasnici privatnih firmi i mali obrtnici s područja Grada Novog Marofa. Veliko je dostignuće svih tijela s područja Grada Novog Marofa uključujući i RKT župe Sv. Antuna Padovanskog Novi Marof i RKT Župu Sv. Vida i Jurja Mađarevo, što su u naselju Moždeneć i Podrutama sagrađene Crkve posvećene Hrvatskim, mučenicima. Tu su veliki doprinos dali i građani s područja našeg Grada i stanovnici drugih mjesta koji su porijeklom iz ovih naselja. Na mjesnom groblju u naselju Remetinec, Grad Novi Marof financirao je izgradnju Spomen obilježja poginulim i nestalim hrvatskim vojnicima i civilima stradalih u I. i II. svjetskom ratu i Križnom putu, koji su bili s područja župe Remetinec. Isto tako, u Zaseoku „Matušini“ u selu Donje Makojišće, sagrađeno je Spomen obilježje mučki ubijenim mještanima toga zaseoka, koji su čak dvije godine nakon završetka II. svjetskog rata, mučki ubijeni pred svojim kućnim pragom. Ubijeni su bez suđenja i bez prava na obranu. Naposljetku, u centru Novog Marofa ispred Ljekarne Sv. Antunu Grad Novi Marof dao je sagrađiti raspelo i postolje gdje se u prigodnim danima polažu vijenci i pale svijeće u spomen na poginule vojnike u Domovinskom ratu i sve-Hrvatske žrtve stradale kroz minule vjekove. Ogranak Novi Marof uz pomoć Grada Novog Marofa i obitelji, uredio je nadgrobnu ploču na mjesnom groblju u Radoboju kod Krapine. Naime, po završetku II. svjetskog rata, tamošnji partizani, mučki su poubijali, vojnike Hrvatske domovinske vojske, kada su se ovi vraćali svojim kućama za Novi Marof, odnosno naselja Remetinec i Podrute, i prema Podravini.

Nedavno smo informirani da je u naselju Reka kod Koprivnice poginuo vojnik Vukalović Filip koji je porijeklom iz sela Oštrice. Vojnik Klopotan Stjepan poginuo je u Rusiji. Koliko samo ima takovih sudbina na ovim prostorima, to samo znaju njihove obitelji, ako i one u međuvremenu nisu izumrle. Svakako to zna Svevišnji kod kojeg će svi zločinci položiti svoje račune. Jedna od glavnih zadaća naše Udruge; pa tako i ogranka Novi Marof je, da kontinuirano radimo na pomlađivanju. Mi stariji pomalo i konstantno nestajemo i moramo ostaviti Udrugu mlađim naraštajima. Kako bi oni čuvali uspomenu na naše; djedove i očeve, jer su i oni ugradili svoje mlade živote u samostalnu i neovisnu državu Republiku Hrvatsku, koju na žalost, nisu doživjeli. U posljednje dvije godine uspjeli smo učlaniti dvadesetak novih mladih članova. Moramo sami kritički priznati, da nismo na tom planu dosta učinili. Moramo i dalje raditi na učlanjenju potomaka naših vojnika i civila koji su se u II. svjetskom ratu borili u Hrvatskoj domovinskoj vojsci.

Članovi Ogranka Novi Marof , više puta hodočastili su i na druga mjesta na području Republike Hrvatske. Tako su bili nekoliko puta na stratištu Hrvata u Jazovki. Osim toga, naši članovi su bili na gradilištu Crkve "Hrvatskih mučenika" na Udbini. Također smo hodočastili i obišli Svetište Majke Božje u Mariji Bistrici, te smo posjetili rodnu kuću i Osnovnu školu Dr. Franje Tuđmana u Velikom Trgovišću, te župnu crkvu u Belcu odakle potječe i Mons. Marko Culej, prvi Varaždinski Biskup koji je često puta pohodio naše župe i molio se za hrvatske žrtve i za hrvatski narod.

Većina marofskih grobišta locirana je uz cestu Moždenec – Sudovec

Dragi prijatelji! Zbog naših kolega i suradnika iz drugih ogranaka Sjeverozapadne Hrvatske, moram istaknuti činjenicu da Varaždinsku i Koprivničko-Križevačku županiju spaja Državna cesta Moždenec - Sudovec -Gornja Rijeka. Samim tim, ova državna cesta spaja i Bjelovarsko-Bilogorsku i Krapinsko-Zagorsku županiju. Naime, tom državnom cestom je najkraći put koji skraćuje putovanje, jer je ova cesta dužine svega 7 km. Upravo ta državna cesta do danas nije bila asfaltirana odnosno modernizirana. To nije učinjeno iz razloga što se čuvala odnosno skrivala strašna činjenica, da se tu nalaze stratišta hrvatskih vojnika i civila. Koliko nam je poznato, tu su pogubljeni i slovenski vojnici (njih nekoliko), te vojnici drugih nacionalnosti. Partizani su je dovodili vezane žicom u kolonama u šumovite predjele naselja Moždenec i Sudovec. Zahvaljujući svesrdnoj pomoći Gradskog poglavarstva Grada Novi Marof i dobrih ljudi na čelu s gospođom Ivkom Horvat, gradi se spomen obilježje svim pogubljenim žrtvama iz II. svjetskog rata, koji su poubijani na toj lokaciji. Koliko je tu ubijeno osoba, nije nam poznato. Kada bude gotovo spomen-obilježje, mi ćemo Vas naknadno upoznati.

Sada će se moći pokloniti žrtvama mnogi prolaznici i putnici namjernici. Žrtve su na više lokacija uz ovu prometnicu u šumi s lijeve strane računajući kada se dolazi iz pravca Novog Marofa dakle, naselja Moždenec prema naselju Sudovec i Gornja Rijeka. Nama, članovima. ogranka Novi Marof, sveta je dužnost da svake godine polažemo vijenac i zapalimo svijeće u spomen na te žrtve čija imena i adrese prebivališta ne znamo. To je najmanje sto možemo učiniti za njih, za njihovu žrtvu koju su dali za hrvatsku državu.

Briga za najsiromašnije članove udruge

Ovom prilikom iskreno se zahvaljujem Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje područne službe u Varaždinu, a posebno Dr. Anđelku Havaš, koji su našem Ogranku, dali u najam prostorije u Novom Marofu za rad našeg Ogranka. Također se zahvaljujem gospodinu Matu Čikulinu, koji je bio povjerenik ogranka Varaždin, za područje Grada Novog Marofa, dok ogranak Novi Marof, još nije bio formiran. Upravo gospodin Mato Čikulin, je najzaslužniji, što su uredske prostorije u Novom Marofu u Varaždinskoj ulici broj 15, Ugovorom date u najam našem Ogranku. Na kraju treba spomenuti da ovaj Ogranak, ima u svojim evidenciji ukupno 160 članova. Sa ovu 2008. godinu, članarinu je platila većini članova. Znamo za tešku ekonomsku situaciju u kojoj živi veći broj naših članova, pa one koji ne plaćaju redovno svoju članarinu, za sada ipak ne brišemo iz evidencije. Inače iznos godišnje članarine iznosi 50 kuna. Kao što sam već spomenuo, ovaj Ogranak redovno pomaže svojim članovima, a posebno udovicama vojnika sudionika Hrvatske Domovinske vojske 1 941-1945. da što lakše ostvaruju pravo na novčanu potporu odnosno opskrbnima u ispostavi Ureda državne uprave u Novom Marofu. Neke pak, upućujemo sa zahtjevom za stalnu novčanu pomoć ili pravo na tuđu pomoć i njegu, za rješavanje tih zahtjeva, u Centar za socijalnu skrb Novi Marof .

Već sam istaknuo, da članovi Izvrsnog odbora kontinuirano posjećuju najsiromašnije obitelji poginulih i nestalih hrvatskih vojnika i civila, stradalih u II. svj. ratu i Križnom putu kao i preživjele sudionike toga rata kojih je na žalost sve manje i manje. Posjećujemo ih donoseći im pakete osnovnih prehrambenih i higijenskih proizvoda, s njima porazgovaramo, te im pružamo riječi utjehe i nade. Tim ljudima je veoma drago kada ih posjetimo, osjećaju se tada sretnijim u svom životu i vide da se na njih nije zaboravilo. Takovom ćemo praksom nastaviti i u buduće dok ćemo mi moći djelovati u Ogranku.

Koristim priliku da se još jednom zahvalim svim našim sponzorima i donatorima. Ovom prilikom moram posebno istaknuti da nam kod organiziranja pojedinih hodočašća, često financijski pomažu kod plaćanja troškova prijevoza autobusom, firma „Trgonom“ Novi Marof i Gradsko poglavarstvo Grada Novog Marofa. To je zaista veliko olakšanje našem članstvu čije su invalidnine, opskrbnine ili mirovine, vrlo niske. Na samom kraju moram istaknuti, da ogranak Novi Marof, svojim članovima u slučaju smrti, redovno odlazi na posljednji ispraćaj. Tom prilikom kupujemo vijenac i svijeće i prigodnim riječima se oprostimo od umrlog člana. – rekao je u završnom dijelu svog izlaganja dopredsjednik Štefec.

Odličje primili Nada i Pavao Kancijan iz Čukovca kod Ludbrega

Na sastanku su usvojena izvješća blagajnika i nadzornog odbora, a na prijedlog predsjednik udruge popunjeno je rukovodstvo Ogranka novim članovima. U toku skupštine uručena su odličja zaslužnim osobama koje je dobila Štefica Koštarić – starija i Nada Kancijan iz Čukovca, i suprug Pavao, za doprinos u očuvanju uspomene na poginule i poubijane, prešućene hrvatske žrtve iz Drugog svjetskog rata i poraća iz naselja Čukovec kod Ludbrega. Odličja je dobilo i desetak zaslužnih članova udruge. Uspješan rad udruge Hrvatski domobran poželjeli su Zvonimir Puškadija, predsjednik Gradskog vijeća Novi Marof, koji je izvijestio da se gradi spomen-križ na lokaciji Kipišće a čestitkama se pridružio i gradonačelnik Zdravko Maltar. Okupljene je pozdravio predsjednik ogranka HD Križevci koji je pozvao prisutne na proslavu 140. godišnjice osnivanja Hrvatskog domobranstva koja je osnovana kao sastavni dio vojske Austro-Ugarske monarhije, koja će se održati u Križevcima, 07. prosinca 2008.godine. Prisutne je pozdravio i predsjednik ogranka HD Varaždin prof. Pavao Šćuric, Andrija Fuček – tajnik ogranka HD Đurđevac, a ispred udruge Hrvatski domobran ogranak Sveti Ivan Zelina govorio je Juraj Fruk. U ime ogranka HD-a Koprivnica skupu se obratio Ivan Biršić, a o stradanjima u Zlataru govorila je Katica Bolfetić, koja je prisutne pozdravila u ime ogranka HD Zlatar. Prisutnima se obratio i Franjo Bešenić iz Udruge Hrvatski domobran Varaždinske Toplice, a na suradnji je zahvalio i Franjo Talan, predsjednik Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava koji je istaknuo da se na području sjeverozapadne Hrvatske nalazi 60 grobišta i ako se njihovo obilježavanje spomen--križevima nastavi ovakvim tempom kao što je to do sada učinjeno, za to ćemo trebati još 20-ak godina, stoga je zahvalio svima koji vode brigu o žrtvama ratnog i poratnog razdoblja II. svjetskog rata.

(Zapisao franjo talan nakon povratka sa skupštine – u prilogu i fotografije ft)

HRVATSKI DOMOBRAN
UDRUGA RATNIH VETERANA
SREDIŠNJICA ZAGREB

POVODOM 60. OBLJETNICE BLEIBURGA
I KRIŽNIH PUTEVA DODJELJUJE

Đuri Žugecu

učesniku HOS-a 1942. – 1945. godine

Spomen-trolist koji podsjeća na najveću tragediju u trinaeststoljetnoj povijesti Hrvata. Da se to nikad više ne ponovi jedino sigurno jamstvo jest: Neovisna Država Hrvatska, te jedinstvo i sloga hrvatskog naroda.

ZA HRVATSKU – UVIJEK NA BRANKU!

U Zagrebu, 12. rujna 2008.

Predsjednik Udruge

Vladimir Fuček
Vladimir Fuček, dipl. iur.

